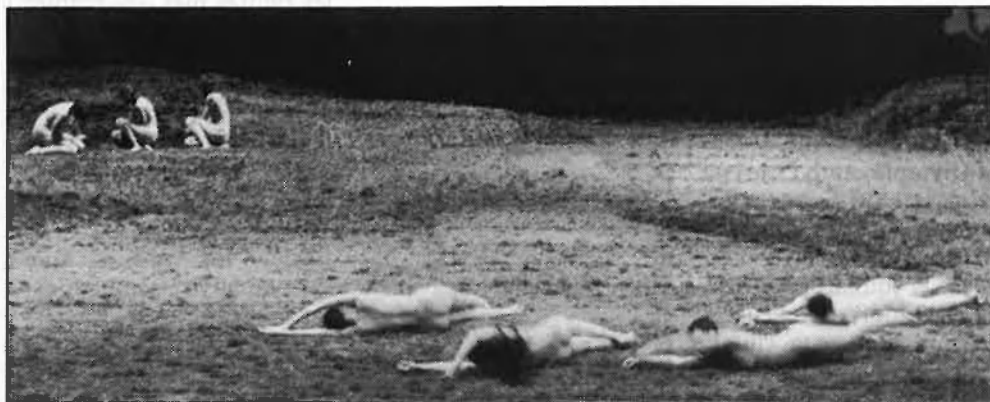

Quadern de cultura

Theatre de l'arche: la cosmogonia d'una nit d'estiu

/ Cl. Bricage

Juliol 85: una oferta refrescant

La de convertir València a l'estiu en una vertadera ciutat espectacle és ja una vella aspiració. Una aspiració que el sabor *naïf* de la Fira de Juliol no contribuïa a satisfer. A banda dels cavallets i les parades, els espectacles i les actuacions n'ocupaven sols una parcel·la residual, digna de la ciutat endormiscada que hem conegut.

L'any passat va canviar el panorama, s'organitzà un festival, «Les nits de València», amb una renovadora llista de propostes i amb criteris clars: d'una banda, oferir al sofert ciutadà una programació inusual, atractiva i diversificada; de l'altra, recuperar una sèrie d'espais urbans per a l'art i la festa. Una fórmula que recorda els muntatges estivals de les ciutats italianes. Les condicions eren similars: possibilitat d'actuacions a l'ai-

re lliure, utilització d'un suggerent nucli antic, la mediterraneïtat, el reclam turístic... i la fórmula funcional. L'impacte d'algunes actuacions, com la de la Fura dels Baus, fou tot un punt.

El «Juliol 85» arranca d'aquesta experiència. S'ha millorat la tria de re-

cintes adequats, s'ha ampliat la xarxa de contactes, etc. El resultat, sobre el paper, és una programació sorprenent, densa, fins i tot excessiva. Es fa difícil destacar propostes dins d'aquest conjunt, i més quan la majoria són, a València, completament inèdites. En teatre, cal reco-

Bolek Polivka: una sàtira a doble banda

/ Josef Kratochvíl

manar la presentació d'*Els últims vespres de carnaval* de Goldoni, pel teatre Lliure; l'irònic muntatge de Bolek Polivka: *El Bufó i la reina*, i les estrenes del Teatre Curial i dels grups valencians Teatre al Trote i Vianants Dansa. Poden causar autèntica sorpresa els complexos i innovadors espectacles del Ballet Theatre de l'Arche, Serapions Theater i el Nikolais Dance Theatre, o el muntatge més clàssic, desenvolupant l'estil de la *comedia dell'arte*, del Tag Teatro di Venezia.

La música és l'altre plat fort d'aquest mes. Jazz amb grups que comencen, com la Jove Jazz Band, i d'altres ben coneguts com Ayto & Flora, Mc Coy Tyner i Woody Herman; salsa amb les orquestres de Tito Puente, Eddie Palmieri i l'orquestra de Machito. D'altra banda, es compta amb les actuacions d'Al Tall, que presentarà noves peces en la seua línia de profundització dins la música popular mediterrània, a més d'Oskorri, Milladoiro, Luis Eduardo Aute, V Congreso, Razas Mágicas, etc.

La música clàssica, potser més dèbilment representada (com és norma, per desgràcia, en aquesta terra «de músics»), no deixa de comptar amb actuacions d'interés. Bons cantants d'òpera: els valencians Àngels Peters i Francesc Valls, i l'hongaresa Anna Gonda, com també diversos instrumentistes i conjunts: l'orquestra Proarte de Barcelona, el violoncel·lista Lluís Cla-

ret, l'Orquestra de Coure d'Alacant, Miquel Morella, el Cor de Joventuts Musicals de Sogorb i el conjunt de trompetes Claude Rippas.

Per la seua banda, la Filмотeca valenciana hi contribuirà amb un encara fluctuant cicle dedicat a la comèdia americana. Sembla segura, però, la projecció inaugural, el dia 14, de *Ninotchka*, de Lubistch, amb la divina Garbo en un dels millors papers.

Deixem fora molts noms, alguns poc coneguts, que poden donar sorpreses. Hi ha l'animació, el teatre de carrer, les propostes difícilment classificables, etc. L'oferta, dins del que pretén ser un esdeveniment cultural d'amor i luxe és, en teoria, intel·ligent i ben equilibrada. Els espais i els tons semblen complementar-se. El doble escull localista/provincià (la versió valenciana d'Escilla i Caribdis) ha estat hàbilment sortejat. La participació del país és una mica migrada, però els organitzadors hi responen amb arguments plausibles: en una programació on interessa la novetat, els grups amb muntatges ja ben coneguts pel nostre públic no tenen cabuda. Si queden fora ofertes interessants, el lloc és ocupat per d'altres que, a més d'interessants, són, ací, noves. Un altre tema seria que un ajuntament que realitza un Juliol 85 d'aquesta envergadura a penes presta suport a d'altres projectes culturals ben vàlids i bastant més barats, però, en aparença, menys lluidors.

En fi, Juliol 85 pot ser una ocasió única per al refrescament col·lectiu dels esperits. No ho desaproveiteu. ■

Una primera setmana exhauridora

E. SORIA

El festival Juliol 85 començarà dimecres dia 3, a les 10.30 de la nit, al teatre Olympia, amb l'estrena a València del darrer muntatge del Teatre Lliure: *Un dels últims vespres de carnaval*, el comiat, ple d'ironia i humor, del venecià Goldoni a la seua ciutat, abans de marxar a París. S'ha especulat que la tria d'aquesta obra per part del director del Lliure, Lluís Pasqual, significava una mena de justificació pel fet d'haver-se incorporat al Centro Dramático de Madrid.

De tota manera, al contrari que al segle XVIII, el pont aeri ha permès que Pasqual no ens abandone del tot. És una sort, perquè *Els últims vespres* és un muntatge rigorosament mesurat, amb una posada en escena de gran estil, «cosida a mà», com diu Joan de Sagarra, i unes interpretacions magnífiques, entre les quals destaca la de la valenciana Teresa Lozano, actriu que els nostres aficionats de segur que coneixen bé. El muntatge de Lluís Pasqual ha estat considerat com un dels millors dels realitzats enguany a tota la península. Ara tenim l'ocasió de comprovar-ho, i de gaudir-ho. Les funcions continuaran durant els dies 4 i 5.

Aquests mateixos dies, al mercat d'Abastos, la Fura dels Baus repetirà el seu *Accions*, que tanta sensació causà l'any passat. Ara, almenys, el qui hi vaja ja sap més o menys el que l'espera.

/ Jordi Vicent

La Fura dels Baus, dijous, a Abastos

El dia 5, a més, cantarà, al Claustre del Patriarca, Àngels Peters, soprano valenciana, un repertori de peces recentment rescata-des de Martí i Soler.

El 6 toca el guitarrista mallorquí Joan Bibiloni per primera volta a València. Aquest músic, que barreja suament la salsa, la cançó popular i el bossanova, està demostrant que és un dels guitarres més suggestius del moment. Bibiloni acaba de gravar un nou elapè a EUA, però tot fa pensar que al seu concert sols inclourà peces dels discs anteriors, *Joana Lluna* i *Yuan*. L'acompanyen, això sí, gent d'audiència obligada: Jorge Pardo, Max Suñé i Josep Max.

Diumenge, dia 7, el monopolitza la salsa, amb les orquestres de Tito Puente i Eddie Palmieri, a Vivers.

Tito Puente, amb més de quaranta anys de treball i vora cent vint discs gravats, ha esta considerat el rei dels timbalers i una de les figures més destacables del so llatí EUA. D'altra banda, el seu acostament al jazz l'ha dut a treballar amb Dizzie Gillespie i Charlie Parker, dins l'orquestra de Machito, i, més tard, amb Stan Kenton, Woody Herman i Count Basie. Els músics que l'acompanyen semblen estar a l'altura de les circumstàncies, que no és poca.

La banda d'Eddie Palmieri, formalment més innovadora, no és tampoc un plat sonor a menysprear. El dia 8, més salsa a Vivers, amb l'orquestra de Machito. La mort d'aquest pioner del so llatí el 1984 posà en perill la continuïtat de l'agrupació, que ara segueix avant, sota la direcció del seu fill. El mateix dia, a la plaça de Manises, l'autor-director-actor txec Bolek Politka presentarà a l'Estat espanyol *El bufón y la reina*, un espectacle còmic que satiritza les relacions de poder i fascinació entre actriu i director, i entre aquests i el públic.

L'endemà, debuta a València el Teatre Curial, amb el nou muntatge *Blanc*, al mercat d'Abastos, un espectacle que combina diferents imatges projectades sobre més de 100 metres cúbics d'escuma, per on evolucionen els actors.

A més, cal reservar unes hores lliures per assistir dimecres 10 a l'actuació del Théâtre de l'Arche, que es presenta, a priori, com un dels números forts del festival. Possibilitats, per tant, no en manquen. Que vostès trien amb bon ull.